

ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Της κ. Μαγδαληνής ΜΥΡΓΙΩΤΗ

Ο ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στο πεδίο της κοινωνικής προστασίας του τοπικού πληθυσμού αρχίζει να γίνεται συνεχώς και πιο σημαντικός. Και αυτό γιατί, οι φορείς των Τοπικών Δομών έρχονται σε άμεση επαφή με τον πολίτη, με τα προβλήματα που αντιμετωπίζει σε τοπικό επίπεδο και έχουν την δυνατότητα σωστότερης διερεύνησης των αναγκών, λόγω καλύτερης γνώσης και εποπτείας του χώρου.

Ειδικότερα, η εμπειρία των δέκα νέων Χωρών Μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, πλην της Κύπρου και της Μάλτας, στον τομέα της κοινωνικής προστασίας ακολουθεί την πορεία των ευρωπαϊκών Χωρών, προσαρμοσμένη στα μοντέλα κράτους πρόνοιας των δυτικών Χωρών.

Ανεξαρτήτως όμως όλων αυτών, πρέπει να τονισθεί, ότι και οι δέκα νέες Χώρες Μέλη έχουν ήδη προχωρήσει σε τολμηρά βήματα και έχουν επιτύχει να εισαγάγουν σημαντικές αλλαγές και λειτουργικές αναδιαρθρώσεις των συστημάτων κοινωνικής προστασίας των τοπικών δομών.

Ενδεικτικώς, αναφέρονται κατά Χώρα τα ακόλουθα στοιχεία:

Στην Εσθονία η οργάνωση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης αντανακλά την αντίστοιχη οργάνωση των δυτικών χωρών, η οποία βασίζεται στην κατανομή αρμοδιοτήτων και στην παροχή κοινωνικών υπηρεσιών στον τοπικό πληθυσμό.

Ακολουθώντας το Κεντροευρωπαϊκό μοντέλο επικουρικής κάλυψης, ο δημόσιος τομέας και οι μη Κυβερνητικές Οργανώσεις αποτελούν τους κύριους φορείς παροχής προσωπικών κοινωνικών υπηρεσιών.

Παράλληλα, οι Τοπικές Διοικήσεις δραστηριοποιούνται στον τομέα της κοινωνικής στέγασης. Αξίζει να σημειωθεί ότι οι Δήμοι είναι υπεύθυνοι για την παροχή στέγασης σε άτομα ή οικογένειες, που αντιμετωπίζουν οικονομικά προβλήματα.

Όσον αφορά στη χρηματοδότηση των κοινωνικών υπηρεσιών, αυτή πραγματοποιείται κατά το μεγαλύτερο μέρος από τον προϋπολογισμό των Δήμων και κατά ένα ποσοστό από τον κρατικό προϋπολογισμό.

Η Κύπρος, ως κατ' εξοχήν χώρα με Αγγλοσαξωνικό σύστημα κοινωνικής πρόνοιας, οι προσωπικές κοινωνικές υπηρεσίες, αν και παρέχονται από τις Τοπικές Αρχές, ωστόσο το πλαίσιο δράσης και παροχής τους οριοθετείται από την Κεντρική Κυβέρνηση.

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση στην παροχή κοινωνικής στέγης παίζει συμπληρωματικό ρόλο, ενώ στην παροχή κοινωνικών υπηρεσιών σε ηλικιωμένους και άτομα με ειδικές ανάγκες αναδεικνύεται σε πρωταρχικό φορέα παρέμβασης σε τοπικό επίπεδο.

Με άλλα λόγια, ο ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης μειώνεται στο στρατηγικό σχεδιασμό, ο οποίος καθορίζεται σε κεντρικό επίπεδο, ενώ ενισχύεται σημαντικά στην παροχή προσωπικών υπηρεσιών και στον προσδιορισμό του κόστους αυτών.

Η Δημοκρατία της Λεττονίας, ακολουθώντας το μοντέλο των Κεντροευρωπαϊκών χωρών, παρέχει υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας σε ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού μέσω εξειδικευμένων φορέων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και της Κεντρικής Διοίκησης.

Πιο συγκεκριμένα, η παροχή υπηρεσιών υγείας στον τοπικό πληθυσμό γίνεται από τις πρωτοβάθμιες υγειονομικές Υπηρεσίες, οι οποίες ανήκουν στη δικαιοδοσία των Δήμων, καθώς και από τα νοσοκομεία, που κατά τεκμήριο ανήκουν στις Περιφερειακές Διοικήσεις.

Η τρέχουσα διάρθρωση των κοινωνικών Υπηρεσιών στη Λιθουανία περιλαμβάνει την κατανομή αρμοδιοτήτων μεταξύ των Τοπικών και Περιφερειακών Αρχών, έτσι, ώστε να αποφεύγονται αλληλοεπικαλύψεις και να παρέχονται εξειδικευμένες υπηρεσίες, με σκοπό την κάλυψη των αναγκών του τοπικού πληθυσμού.

Η παροχή υπηρεσιών που καλύπτουν τις κοινωνικές ανάγκες του πληθυσμού γίνεται στη βάση του Κεντροευρωπαϊκού μοντέλου, όπου Κράτος, Αυτοδιοίκηση και μη Κυβερνητικές Οργανώσεις διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην παροχή προσωπικών κοινωνικών υπηρεσιών.

Στη Μάλτα, η οργάνωση, διοίκηση και διαχείριση των υπηρεσιών κοινωνικού χαρακτήρα βασίζεται στην εφαρμογή του Αγγλοσαξωνικού μοντέλου, όπου Κράτος, Τοπική Αυτοδιοίκηση, ιδιωτικός και εθελοντικός τομέας συνεργάζονται και παρέχουν κοινωνικές υπηρεσίες στον τοπικό πληθυσμό.

Η χρηματοδότηση των κοινωνικών υπηρεσιών στηρίζεται τόσο στη χρηματοδότηση από τον προϋπολογισμό των Τοπικών Δομών όσο και σε ιδιωτικές πληρωμές. Κι αυτό γιατί, εισάγονται στοιχεία ιδιωτικής αγοράς στο σύστημα κοινωνικής φροντίδας.

Η εγκαθίδρυση του συστήματος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην Ουγγαρία, θεωρήθηκε ένα βασικό στοιχείο του εκδημοκρατισμού της Χώρας, μετά το 1989. Ακολούθησαν και οι βασικές μεταρρυθμίσεις στο πεδίο της κοινωνικής φροντίδας, με κύριο χαρακτηριστικό την εισαγωγή του ιδιωτικού τομέα στο σύστημα κοινωνικής φροντίδας.

Επίσης, η ενίσχυση του εθελοντικού τομέα στο σύστημα της κοινωνικής πρόνοιας αποτέλεσε το πρώτο βήμα για την καλύτερη αποτελεσματικότητα του εν λόγω συστήματος.

Ο νόμος του 1990 για την Τοπική Αυτοδιοίκηση απετέλεσε το πρώτο βήμα για την μεταρρύθμιση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην Πολωνία. Στο πλαίσιο του εκσυγχρονισμού της Δημόσιας Διοίκησης, την δεκαετία του 1990 έγιναν συστηματικές προσπάθειες να μεταβληθεί η διοικητική δομή της Χώρας.

Ταυτόχρονα, έγιναν προσπάθειες για εισαγωγή στοιχείων του ιδιωτικού τομέα στο σύστημα της κοινωνικής πρόνοιας της χώρας. Το σύστημα, όμως, βρίσκεται σε μετάβαση, με αποτέλεσμα να μην έχουν ακόμη ολοκληρωθεί οι προσπάθειες για την αξιοποίηση του ιδιωτικού τομέα από τους τοπικούς φορείς παροχής κοινωνικών υπηρεσιών.

Ευγενία Γ. Αθανασοπούλου

(1916-1992 μ.Χ.)

Γεώργιος Κ. Αθανασόπουλος

(1916-1983 μ.Χ.)

ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΣΟΦΑΔΩΝ

Αθήναι, Ιούνιος 1997

Στη Σλοβακία δρομολογούνται πολιτικές, που θα βελτιώσουν την κατάσταση των τοπικών πληθυσμών στους τομείς της υγείας, της στέγασης και της απασχόλησης.

Οι υπάρχουσες υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας λειτουργούν στο πλαίσιο του Κεντροευρωπαϊκού μοντέλου, με αποτέλεσμα η οργάνωση, η λειτουργία αλλά και η χρηματοδότηση του συστήματος των κοινωνικών υπηρεσιών να στηρίζεται στη χρηματοδότηση από τους προϋπολογισμούς των Δήμων και του Κράτους.

Το Σύνταγμα της Δημοκρατίας της Σλοβενίας προβλέπει δύο βαθμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο, με αρμοδιότητες που ασκούνται στα όρια της δικαιοδοσίας των Τοπικών Αρχών.

Στον τομέα των κοινωνικών υπηρεσιών η Τοπική Αυτοδιοίκηση έχει την ευθύνη της παροχής υπηρεσιών σε άτομα που αντιμετωπίζουν πρόβλημα επιβίωσης, αλλά και σε συγκεκριμένες ομάδες του πληθυσμού, όπως οι φτωχοί, οι ηλικιωμένοι, τα άτομα με ειδικές ανάγκες, κ.ά.

Τέλος, στη Δημοκρατία της Τσεχίας ο ρόλος των δομών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης αποκτά το πρέπον περιεχόμενο στο πεδίο της παροχής τοπικών κοινωνικών υπηρεσιών.

Η προστασία συγκεκριμένων κατηγοριών πληθυσμού πραγματοποιείται στη βάση του Κεντροευρωπαϊκού μοντέλου κοινωνικής πρόνοιας, σύμφωνα με το οποίο η κάλυψη των αναγκών του τοπικού πληθυσμού επιτυγχάνεται με συνδυασμό χρηματοδότησης από τον προϋπολογισμό των Δήμων και από επιχορηγήσεις του κρατικού προϋπολογισμού στους φορείς παροχής κοινωνικών υπηρεσιών.

Από τα στοιχεία αυτά καθίσταται σαφές, ότι το είδος και η ποιότητα των κοινωνικών υπηρεσιών που παρέχονται από τους φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης συμβαδίζει με το γενικότερο σύστημα κοινωνικής πρόνοιας των επί μέρους Χωρών.

Έτσι, κρίνεται επιβεβλημένη η ανάγκη οριοθέτησης της παρέμβασης του δημοσίου, ιδιωτικού και εθελοντικού τομέα στις Υπηρεσίες κοινωνικού χαρακτήρα, με σκοπό την καλύτερη συνεργασία των εμπλεκόμενων φορέων.

Επί πλέον, θεωρείται αναγκαία η επέκταση και ο εμπλουτισμός των επί μέρους συστημάτων κοινωνικής προστασίας με εξειδικευμένα προγράμματα, έτσι, ώστε να καλύπτονται σε μεγαλύτερο βαθμό οι ανάγκες του τοπικού πληθυσμού.

Τέλος, οι τοπικές κοινωνίες καλούνται να διαδραματίσουν έναν πιο ενεργό ρόλο στην αντιμετώπιση τοπικών προβλημάτων και αναγκών, επιτυγχάνοντας καλύτερης ποιότητας κοινωνικές υπηρεσίες.